

FOAIA DIECEZANĂ.

Organ al Episcopiei gr. or. pom. a Caransebeșului

APARE DUMINICA

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
 „ pe 1/2 de an 5 cor.
 „ România și străinătate pe an 14 frc.
 „ „ „ „ pe 1/2 an 7 „

Prețul inserțiilor:

Pentru publicațiuni oneroase, concurse, edicte
 etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la
 150. de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte
 8 cor., de aci în sus 10 coroane.

Manuscrisurile să adresează la redacțiunea

„FOAIA DIECEZANĂ”
 iar banii de prenumerațiune și inserțiuni la
 Administrațiunea Tipografiei și Librăriei die-
 cezane în Caransebeș. — Telefon Nr. 30.

Chestia noastră bisericească

„Amar” — zice Ilie Măniat — „când este tăcere în biserică, adevărat când nu s-aude cuvântul lui Dumnezeu, când păstorii staulului, păstorii oilor celor cuvântătoare, următorii apostolilor nu cuvintează, ci sânt fără de glas sau din neștiință sau din lenevire. Atunci diavolul ia îndrăzneală, iesă fără frică, intră în lăuntru în turma lui Cristos, și ca un lup mănăcător de sânge mănăncă sufletele creștinilor ca pe niște oi fără de pază”. Și iarăș: „Hrana Fidovilor în pustie a fost manna, iar hrana creștinilor este cuvântul lui Dumnezeu. De ar fi lipsit manna în pustie, ce s'ar fi făcut ticăloșii de Fidovi, și de va lipsi cuvântul lui Dumnezeu, ce se vor face ticăloșii de creștini? Urgia dumnezească nu poate trimite o foame mai rea decât lipsa cuvântului lui Dumnezeu din biserică. Pentru că dacă nu s-aude cuvântul lui Dumnezeu în biserică, dacă nu s-află această manna cerească, dacă pierde de tot sămânța vestirii evangheliei, atunci este o foame, care face să moară nu trupuri, ci suflete, și moartea sufletelor este munca iadului”¹⁾.

Orbi ar trebui să fim noi toți preoții și chiar laicii înțelegători români, ca să nu vedem că în Biserica noastră este aievea tăcere, este secetă și foamete, de cari mor trupuri și suflete, este adevărată urgie dumnezeiască. Și dacă în adevăr am fi orbi, păcat n'am avea, iar acum zicem că vedem, și chiar de aceea păcatul nostru rămâne (Ioan 9, 41). Biserica noastră trebuie să tindă deci numai decât a ajunge la idealul, ca cuvântul dumnezeiesc, în totalitatea sa, să fie averea sigură a tuturor fiilor ei în așa măsură, încât Ea să poată zice, ca și Isus Cristos, cu deplină biziunță și cu deplin temei: „Iar acum (toți fiii mei) n'au răspuns pentru păcatul lor!” (Ioan 15, 22).

VI.

E timpul suprem să ne concentrăm toate privirile asupra răului amintit, și să ne folosim de toate

mijloacele posibile, ca să-l stărpim cât mai curând și din rădăcină. Căci el e cu atât mai primejdios, cu cât, tocmai din cauza lui, poporul nostru abia mai vegetează de pe o zi pe alta, ba cutez a afirma, fără pic de greșală, e amenințat în însăși existența sa. În anul 1907 eu am indicat acest rău în introducerea cărții mele „Virtutea creștină, tom. II, Virtuțile cardinale” și am propus întru-una și mijloacele de vindecare. Fiindcă mulți nu vor fi știind, ce am spus acolo, îmi permit a repeti verbal întâmplarea, ce a principit acea introducere. Ea este următoarea:

„Pe șoseuna, ce duce dela comuna Pătrăuț pe Suceavă spre orașul Suceava, ajungi cam în 1/2 de oră la comuna de coloniști germani, numită Ițcanii noi, ai cărei locuitori se țin de confesiunea evanghelică. În comuna aceea a răposat, în 2 Decembrie st. v. 1901, fostul văcar comunal al Ițcănenilor și parohian al meu, anume Vasile al lui George Pânzariu, și a treia zi m'am dus cu procesiunea dela Pătrăuț să-l înmormântez. Ieșind din locuința mortului, care era mai mult un bordei săpat în pământ, am văzut că primarul comunal, neamț, împreună cu mulți fruntași și mulțime de popor, îmbrăcați toți în haine de sărbătoare, s'au adunat să petreacă mortul până la cimitir. Mărturisesc că am fost așa de emoționat de această purtare creștinească, încât mi-am dat toată silința să săvârșesc actul înmormântării cât să poată de frumos, și am ținut și o cuvântare la mormânt. Sfârșind înmormântarea, primarul amintit, împreună cu alți fruntași, au venit la mine, mi s'au recomandat pe rând și apoi, pe drum, am început a vorbi despre felurite lucruri. „D-Voastre trebuie să vă fie foarte greu că nu aveți preot în comună”, zic eu către primarul, iar el îmi răspunde: „Da, ni-i greu, însă incurând vom scăpa și de greutatea aceasta, căci casă parohială avem acum zidită gata, și Sfatul nostru bisericesc din Viena a anunțat de mult concursul pentru ocuparea postului de păstor sufletească la noi. Au și fost până acuma vre-o câțiva preoți aice și ni-au predicat ei, dar nu ni-au plăcut.” La aceasta eu îi replic primarului:

¹⁾ Omiletica de Vasile Mitrofanovici, Cernăuț 1875, pag. 14 și 15.

„D-le primar, eu nu prea înțeleg vorba d-tale și să mă ierți ce-ți voi spune: Eu știu că un preot învață foarte mult, iar d-voastră sânteți mai puțin învățați; deci cum puteți judeca, ori de un preot predica bine sau nu?” — „Vezi S-ta” — îmi răspunde primarul — și noi totuși putem judeca, fiindcă în nici o casă de ale noastre nu lipsește Biblia, pe care o celim. Duminicile și sărbătorile, și așa cunoaștem bine cuvântul dumnezeiesc. Când auzim dar că un preot începe a ni spune de pe amvon povești, atunci știm că acela nu-i de noi, căci noi vrem să ni să deie în predică adevărata și curată învățătură a lui Cristos”.

„Dialogu! acesta, dintre mine și primarul din Ițcani, l-am intercalat într-o Duminică, după sfânta liturgie, în predica ce am ținut-o în biserica mea parohială, și la urmă i-am întrebat pe ascultătorii mei: „Auziți, creștinilor, știți voi, ce-i Sfânta Biblie sau Sfânta Scriptură? Aveți careva cartea aceasta, care trebuie să fie pentru fiecare om mai scumpă decât hrana sa de toate zilele și mai prețioasă decât toate cărțile la un loc din lumea întreagă!?” Neprimind nici un răspuns, m'am adresat de-a dreptul către dl Vasile Fogoraș, care era aproape de mine, este cel mai de frunte și mai cu vază membru al comunei mele parohiale și în atâtea rânduri a fost primar, întrebându-l: „ai d-ta Sfânta Biblie?” Și acum ascultați răspunsul atât de dureros al întrebătorului: „Da spune-mi, S-ta, de unde s'o cumpăr?”

Aceasta este întâmplarea, care m'a făcut să văd colosala distanță, ce desparte pe bietul nostru popor, atât de înapoiat în toate condițiile de viață, de popoarele cu adevărat culte, civilizate și fericite; aceasta este întâmplarea, care m'a făcut să cunosc adevărata cauză a tuturor relelor, ce bântuie neamul nostru de pretutindeni; aceasta este întâmplarea, care mi-a dus gândul la vecinic măreața figură a lui August Hermann Francke, vestitul păstor sufletesc din mahalaua Glaucha a orașului Halle, și la primul *Institut biblic* înființat acolo, în care dela anul 1713 — 1893 s'au tipărit, pe lângă alte cărți religioase și morale, șapte milioane de *Biblie* cu un preț bagatel pentru popor, și după pilda căruia s'au întemeiat asemenea institute și în Anglia precum și pe aiurea. În sfârșit, aceasta este întâmplarea, care m'a împins să pășesc în publicitate cu apelul din introducerea amintită, ca să să înființeze și un *Institut biblic românesc*.

Căci „Biblia, cea a Testamentului nou mai cu samă, este și va fi cartea sfântă a tuturor vremurilor și a tuturor popoarelor, și până azi ea e cel mai de căpitanie fundament etic al sufletului omenesc. Numai Biblia, cea mai veche și totodată cea mai nouă dintre cărți, limpezește sufletele, ni dă temelie și razim în viață, și ne face să simțim toată măreția ordinii morale a lumii. Ni dăm foarte bine samă, că Biblia e substanța și substratul ori cărei civilizații serioase. Știm că la baza celui mai liber dintre statele moderne, Anglia, e cultura biblică. Cunoaștem frumoasa și atât

de adevărata vorbă a lui John Ruskin că, fără Biblie, spiritul său n'ar fi întreg, precum și vorba lui Heine, că Biblia e măreață și eternă ca însași natura și ca e cartea cărților, cartea mare a omenimei. Mai știm, câtă mângâere și liniște și bună rânduială aduce cetirea Bibliei în toate casele, dela cea mai falnică până la cea mai umilă, creând astfel cea mai adâncă, mai intimă și mai trainică comuniune sufletească”.

Deci „nu poate fi punct de plecare mai binecuvântat pentru insufletirea, scoaterea din întunec și mântuirea de cele rele a unui popor, decât Biblia, Noul Testament mai cu samă”.

Va să zică simțim și înțelegem, de ce enormă importanță sunt leacurile Sfintei Scripturi pentru vindecarea tuturor mizeriilor unui popor. Știm că Anglia și Germania, pe baza culturii biblice, s'au înălțat la rangul ce-l ocupă în lume. Sântem bine pătrunși și convinși de adevărul că, fără leacurile Sfintei Scripturi, viață cu adevărat vrednică omenească nu poate exista. Dar când e vorba să dăm aceste leacuri aievea și poporului nostru, ne lovim de întrebarea atât de dureroasă a d-lui Fogoraș din Pătrăuț, care să potrivește pretutindeni, pe unde locuiește neamul nostru: „Da spune-mi, unde să le cumpăr?” O, ce trist sună întrebarea aceasta și cât de imperios reclamă ea înființarea unui *Institut biblic românesc!*

(Urmează.)

Anunț

Stimate Domnule!

Am onoare a Vă aduce la cunoștință, că în colaborare cu mai mulți învățători am hotărât să întocmesc pentru școalele primare o serie complectă de cărți de cetire pentru limba română pe baza *principiilor și îndrumărilor noului plan ministerial*.

Tendința, ce să observă la autorii noștri de cărți didactice pentru școalele primare, de a se conforma noului plan ministerial, ne-a determinat și pe noi a face acelaș lucru și la cărțile de cetire pentru limba română. Lucrul acesta să impună și până acum prin însuș faptul superiorității principiilor pedagogice, pe cari să întemeiază planul ministerial. Azi să impune și mai mult prin noua situație a școalelor românești față de stat. Astfel lucrarea noastră credem, că nu poate fi decât binevenită pentru învățătorii noștri.

Față de celelalte manuale existente, cărțile noastre credem, că prezintă avantajii și din alte puncte de vedere.

Inovațiile introduse de noi sânt următoarele:

- 1) Pentru a face cărțile mai atrăgătoare pentru elevi și pentru ușurarea intuiției am introdus numeroase ilustrații cât să poate de bine executate.
- 2) Materialul prelucrat proza ca și poeziile, este

¹⁾ Ziarul „Viitorul” din București, anul II, Nr. 88.

²⁾ Ibid. Nr. 80, pag. 2.

cu totul nou. În punctul acesta ne-am ținut strict de principiul, că cartea de citire nu are să servească scopuri laterale, ca gramatizare, aglomerarea enciclopedică de cunoștințe și nici chiar substrat exclusiv pentru educația religioasă-morală.

Am perzistat pe lângă principiul, că scopul principal al unei cărți de citire pentru limba română nu poate fi altul, decât ca prin alegerea de bucăți potrivite elevii să-și poată însuși o limbă corectă și frumoasă românească. Aici să tractăm deci de principiul, ca deja din frageda copilărie să se dezvolte și întărească în elevi simțul pentru frumusețile limbii române. În consecință-am făcut o severă selecție atât în materialul de proză cât și în materialul de versuri. La bucățile în proză ne-am silit să dăm o limbă frumoasă, ușoară și uniformă românească și unde numai s'a putut, am introdus piese originale sau prelucrate după cei mai buni povestitori ai noștri (Ispirescu, Stăncescu, Coșbuc, Ciocârlan, Brătescu-Voinești etc.). În special la poezii am înlăturat balastul tradițional de poezii neîndemânatică ad-hoc pregătite pentru cărțile de citire și în locul lor am introdus poezii ușoare din literatura noastră mai nouă, dând preferință poezilor de naștere dela noi din Ungaria (Coșbuc, Iosif, Goga, Soricu, Ecat. Pitiș, etc.).

3) În lipsa unei literaturi speciale pentru copiii noștri și având în vedere faptul că terenul limbii române să va restrânge în mod simțitor în școală, am voit, ca cărțile noastre să poată servi și ca lectură privată de casă pentru copiii noștri. Ceeace nu să mai poate face în școală, doream ca să să poată face de aci înainte acasă. Din cauza aceasta am dat o dimensiune ceva mai mare cărților noastre, fără de a ridică în schimb prețul cărții.

4) În ceea ce privește gruparea pieselor de citire încă am introdus o inovație. Până atunci, până ce nu să va lucră un program analitic (állandó tanmenet) și pentru școlăle românești și în special pentru limba română, nu să va putea da o grupare potrivită după principiul concentrării. Din acest motiv am grupat bucățile de citire după afinitatea cuprinsului și anume fiecare categorie (povestiri morale, basme, icoane din natură etc.) în secții deosebite. Pentru variație și pentru de a scoate în relief principiul, că paralel cu munca de educație și instrucție a învățătorului are să meargă în aceeași direcție și munca părinților, unele secții le-am prelucrat ca întreguri sistematice și unitare, introducând pe tata și mama ca călăuzi și povățuitori ai copiilor! Așa este în cartea de citire pentru clasa III. secția III. (comuna și locuitorii ei) prelucrată în forma unei călătorii la târgul de primăvară, ce o face tatăl cu cei doi copii ai săi.

5) Adausurile recapitulative de gramatică le-am înlăturat rezervându-le pentru un manual deosebit de gramatică pentru toate clasele.

Manualele noastre vor apărea în ordinea următoare:

- 1) Cartea de citire pentru clasa III.
- 2) " " " " " IV.
- 3) " " " " " V—VI.
- 4) " " " " " II.
- 5) Abecedarul " " " I.

Am început cu manualul pentru clasa III, fiindcă mai ales dela această clasă în sus s'a simțit lipsa unor cărți de citire corespunzătoare timpului.

Până acum a apărut cartea de citire pentru clasa III., care poate fi deci introdusă în școală deja cu începutul acetui an școlar. În curând vor apărea și celelalte manuale.

În speranță, că lucrarea noastră va înlesni munca învățătorului și va ridică și nivelul învățământului limbii române în școlăle primare, ne luăm voie a recomandă atenției D-Voastră cărțile noastre. Editura Ciureș. Brassó.

Brassó-Brasov, în 20 August st. v. 1909.

Nicolae Sulică,
profesor.

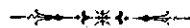

Anunț

P. T. Domni cari au primit colectele zidindei biserici gr. or. rom din Lațiuș, sânt rugați a le trimite în timpul cel mai scurt posibil, deoarece la 1 Octomvre s. n. a. c. espiră timpul concesiunii ministeriale, când apoi am lipsă la predarea socoții.

Ferendia la 8/21 Septemvre 1909.

George Olde
preot-capelan și adm. par.

Nr. 116 1909

Convocare

Adunarea generală ordinară a „Reuniunii învățătorilor români dela școlăle confesionale gr. or. din dieceza Caransebeșului” să convoacă pe Luni, 28 Septemvre (11 Octomvre st. n.) 1909 la Cacova, având următorul program:

Duminecă în prezina adunării, participarea la s. liturgie și la sfințirea bisericii din Cacova.

Sedința I.

Luni, la 28 Septemvre (11 Octomvre st. n.) înainte de amiază:

1. La 8^{1/2} ore chemarea Duhului sfânt.
2. La 10 ore deschiderea adunării.
3. Disertațiuni
4. Prezintarea rapoartelor și a altor exhibite incurse.
5. Alegerea comisiunilor.

Sedința II.

Luni, la 28 Septemvre (11 Octomvre st. n.) la 3 ore după amiază:

6. Referadele comisiunilor.
7. Defigerea localității pentru adunarea generală din anul viitor.
8. Propuneri incurse cu 8 zile înainte de adunare.
9. Alegerea funcționarilor și a comitetului Reuniunii.
10. Închiderea adunării.

Bocșa montană, la 1 Septemvre 1909.

Ioan Marcu
președinte.

Petru Bandu
prim notar.

Știri

Congresul național bisericesc e convocat pe 1/14 Octombrie a. c.

Societatea scriitorilor români nu demult ș'a ținut în București adunarea de constituire. Societatea își propune să apere drepturile și interesele morale ale scriitorilor, să-i ajute pe ei și văduvele și copiii lor, să susțină pe scriitorii tineri de talent. Membrii societății sânt activi, onorari și donatori.

Societatea de lectură „Andrei Șaguna” din Sibiu s'a constituit pe anul școlar 1909/10 în ședința ținută la 29 Aug. (11 Sept.) 1909 în modul următor: 1. Președinte: Dr. Nicolae Bălan prof. sem. 2. Vicepreședinte: Nicodim Cristea cl. a. III. 3. Notar I Ioan Evușianu cl. a. III. 4. Notar II Ilie Paștină cl. a. I. 5. Cassar: Valeriu Judele cl. a. II. 6. Controlor: Vasile Sava cl. a. III. 7. Bibliotecar: Georgiu Comșa cl. a. II. 8. Vicebibliotecar: Iosif Popp cl. a. I. 9. Econom: Nicolau Lazar cl. a. II. Membrii în comisiunea literară: 1. Georgiu Ciupe cl. a. III. 2. Iosif Drăgoiu cl. a. III. 3. Iosif Trifa cl. a. III. 4. Ioan Budu cl. a. II. 5. Victor Jacob cl. a. II. 6. Grig. Vermeșan cl. a. II. 7. Achil Borcianu cl. a. I. 8. Damaschin Ioanovicu cl. a. II. 9. Vasile Stoicanea cl. a. I.

Expoziție. Zilele trecute s'a deschis expoziția școlilor de meserii, agricultură, gospodărie casnică și viticultură din întreaga Românie. Obiectele expuse sânt mult admirate de vizitatori.

Universități în Europa sânt 125 cu peste 200 mii de studenți. *Germania* are 21 universități cu aproape 49 mii de studenți, *Franta* 16 cu 32 mii, *Anglia* 15 cu 25 mii, *Austro-Ungaria* 11 cu 30 mii, *Elveția* 7 cu 6500, *România* 2 cu 5000, *Olanda* 5 cu 4000, *Belgia* 4 cu 5000 de studenți. Cei mai mulți ascultători sânt la universitatea din Berlin (aproape 14 mii), apoi în Paris (aproape 13000), Viena (peste 6000 de studenți):

Stejarul începe a să imputina în țara noastră din cauza că sânt prea multe cererile de parchete aici la noi și în străinătate. Multe fereștrăe au sistat lucrul.

Un sfat.* Dela înțeleptul evreu Chananjah a cerut amicului său, un tânăr, Mihail, sfat înainte de a pleca în străinătate. „Tu ceri mult”, îi zice înțeleptul, „m-am cugetat și eu la aceea, ca înainte de a pleca să-ți dau un ban de călătorie așa cum ceri tu. Și iată să-l ai. Să iai sama, iubite fiule, tot viitorul precum și tot timpul tău să împarți în 3 părți: eri, astăzi și mâine. Ziua de eri să-ți fie de măestră și învățător. La ea să fi cu băgare de sama, ce te-a învățat și atunci vei ști, ce ai de făcut și ce de întrelăsat. Astăzi e asemenea unui amic plăcut, pe care, pentru tinerețea lui, pentru prezența încurajătoare, omul îl iubește mult. Fii înțelept, cugetă la tinerețele și neexperiența acestui amic, puțin te încrede în el și te ferește de prostiile tinerețelor lui. Al 3. e mâine, ține-l ca pe un străin necunoscut, pe care numai puțin sau nicidecum nu poți zidi. El poate fi bun și prietenos, dar poate fi și rău; el poate să să întâmple, dar poate și rămâne. Acestea ți-le înșamnă și nu vei face nici o răutate sau prostie”.

O prorocie.* Dr. Theophrastus Paracelsus Bombastus de Hohenheim în opul său: *Astronomica et Astrologica* tipărită la Köln la Arnold Byrkman 1567 combătea pe alt astronom, Lichtenberg, carele zise: „Cocoșul (= Gallus, Gali după cum s'a numit pop. francez) francez va fi un prelat”. Theophrastus zice pe pagina 103. „Cum a crezut el (Lichtenberg) că adevăr Franța să fie una cu biserica. Eu cred contrarul, că prelatul înșamnă numai bunurile bisericii, care vor fi răpitate de Franceji.” Apoi adaugă: „Templele și casele lui Dumnezeu, vor fi străformate în palate și case de vânat. Și mai curând va depune o găină ouă de aur decât a mai face vre-o fundațiune și pe care să nu-o inghită camera franceză.” Deci o prorocie cu mai bine de 300 ani înainte la celece au urmat. La pagina 106 scrie: „Deși este clar în figura *coeli* (cerului) că unul din Franța se va arăta în împărăția Romană-Germană, care prin o apucătură își va însuși un cult și să va numi pe sine împărat și va intra din nou în Franța cu aceeaș pompă, dar nu va posedea nimic deosebit, sau va ținea ceva.” Acestea să potrivesc la Napoleon.

* Trimise de preotul N. Jurca din Cireș.

Bibliografii

Curs practic de Limba maghiară pentru școalele primare de I. Dariu și Erődi János. Partea III 60 fil. IV 70 fil. Editura librăriei Ciurcu, Brașov.

„**Luceafărul**” Nr. 18 are următorul Sumar: D. Anghel și Șt. O. Iosif, Balada lui Bucur (poezie). I. Paul, Nevasta bețivului. T. Murășan, Șapte (poezie). V. Stoica, Gândul (după Hafis) (poezie). Z. Bărsan, Mărul. Dramă în 2 acte. Ștefan Braborescu, Cele două porumbițe (poezie). I. Agârbiceanu, Părintele Vart. Bogdan. Vasile Stoica, Și-o să pornesc (poezie). Oct. C. Tăslăuanu, Arta în România. Dări de seamă: George Panu: Amintiri dela Junimea (G. Bogdan-Duică). Cronică: † Dr. I. T. Mera. Cartea de aur. Infățarea „societății scriitorilor români”. Știri. — Poșta Redacției. Ilustrațiuni: Cula din Pojogeni-Gorj. Cula din Groșera-Gorj. Troiță din Prahova. Troiță din Vâlcea. Planurile d-lui G. Lupu. Compoziție originală după ouă încondeiate aplicată la ceramică de d-șoara M. Panaitescu. Casa și poarta lui Mogoș, în comuna Ciuru-Gorj. Fațada casei lui Mogoș.

A apărut Nr. 385 din Biblioteca pentru toți, conținând *Znoave* versificale de Victor Bilciurescu, publicist, redactor la *Revista Nouă* și la alte reviste literare. Genul acesta de literatură, totdeauna gustat de masa cititoare, va fi și în cazul de față, credem, primit cu plăcere. Scrise într'un stil ușor, cu versul curgător și tratând motive originale, cercetătorii acestor 101 znoave, vor urmări cu crescând interes până la sfârșit partea de haz ce se desprinde din fie-care din ele. Cititorul se va încredința, reșfoid volumul, că versificatorul a reușit să prindă, efectele de spirit din glumele românilui dela țară și de la oraș și că a redat cu succes nota hazlie caracteristica fie-cărui din eroii znoavelor: țigan, grec, ovrei, sârb, turc, neamț, etc. Cât despre autor, puțin pretențios cum îl cunoaștem, de nu va fi izbutit să fie la înălțimea gusturilor celor mai rafinate în materie, va rămâne totuși cu mulțumirea de a fi contribuit să descrețească fruntea pentru câte-va ceasuri, într'o vreme când să rade prea puțin, chipurile peșomorâte sub ochii cărora aceste znoave vor cădea. *Preful 30 bani.* Catalogul complet al acestei *Biblioteci pentru toți* care cuprinde 500 de numere apărute până acum a se cere la *Librăria Editoare Levin Alcaray* — București.

De data aceasta se dă la iveală un *Curs practic de lucru manual* alcătuit de învățătorul Fl. Ilioasa. Volumul acesta de aproape 180 de pagini, e însoțit de 162 bine reușite figuri explicative. Cu publicarea lui s'a adus un real serviciu școlii și populației în general. Cei ce predau și cei ce se ocupă cu lucru manual, vor găsi în cursul acesta o călăuză sigură în tot ceea ce privește descrierea tehnică a celor mai principale specialități ale lucrului manual, cu indicarea uneltelor, materialelor și procedeelelor celor mai raționale. Cititorul va mai găsi o mulțime de rețete practice referitoare la înălbitul, coloratul, lustruitul și alte operațiuni finale la cari sânt supuse materialele prime ca și obiectele, pentru obținerea unui aspect cât mai estetic. Pentru a da o idee de bogăția materialului cuprins în acest volum, cităm o parte din titlurile capitolelor: Impletituri de pae, obiecte confecționate din impletituri, țesături de pae, impletituri de papură și obiecte lucrate din papură, pălării, geamantane,

coșuri, impletituri de nuele, cartonage, lucrări de hârtie, etichete, legatul cărților, tâmplărie, lucrări în lemn, sculpturi, traforajul, pirogravura, etc. Expunerea e făcută cu o deosebită pricepere așa încât poate fi înțeleasă de ori cine, chiar și de copiii din clasele primare. Prețul exemplarului e numai de 60 bani. A se cere gratis la Librăria editoare Leon Alcalay, București, catalogul complet al acestei *Biblioteci pentru toți* care se sporește în mod regulat cu câte 2 volume noi pe fiecare săptămână și care cuprinde peste 470 numere bine alese din toate ramurile literaturii române și străine, precum: Nuvele, Romane, Poezii, Teatru, Știință popularizată, scrieri pentru tinerime, etc. Prețul fiecărui număr de 100-120 pagini costă minimul preț de 30 bani.

Miere de stup curată, prima calitate, din stupărie proprie, se află de vânzare în quant de 800 kgr. la prețul român **IOAN JUCOS, Szervesty (u. p. Karánsebes).**

În vase de tinichea de 5 kgr. încă să poate procura cu 7 cor. franco. Calitatea excelentă a mierei o adevărește *medalia de aur*, diploma de onoare, obținute la expoziția din București din a. 1906, precum și o mulțime de scrisori de recunoștință dela persoane distinse din patrie și străinătate.

Licitațiune minuendă

În urma încuviințării Ven. Conzistor diecezan de dno 28 Noemvrie 1907 Nr. 5559 E să publică licitațiune minuendă pentru acoperirea de nou și repararea s. bisericii gr. ort. rom. din comuna **Prisaca**, protopopiatul Caransebeșului.

Licitațiunea să va fiina Duminică în 13/26 Septemvrie 1909 la 11 ore a. m. în localitatea școlii confesionale din loc.

Prețul de esclamară este 1044 coroan.

Lemnele, varul, nășipul și țigla să află toate la fața locului.

Doritorii de a licita au să depună în bani gata, vadiul de 10% din prețul de esclamară.

Planul de specificațiunea de spese să pot vedea la președintele comitetului parohial.

Prisaca din ședința com. parohial la 30 August 1909.

Visantie Babeu
preș. com. parohial.

Petru Catalinca
epitrop.

Concurse

Să scrie pentru întregirea parohiei de clasa a II-a din comuna **Calina**, protopresbiteratul Oraviței cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Una sesiune parohială de 30 de jugere.
2. Stola și birul uzitat.
3. Cortel liber în casa parohială.

Recurenții să invită a-și înainta recursurile sale adresate comitetului parohial din Calina, Prea On. Oficiu protopresbiteral din Oravița, apoi a se prezenta în vre-o Duminică ori sârbătoare în sânta biserică spre a-și arăta desteritatea în oratorie și cântare, dar nu în ziua de alegere.

Calina la 23 August 1909 din ședința comitetului parohial.

1—3 [53]

Teodor Drugărin m. p.
președinte.

Nicolae Blaj m. p.
notari.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Pe baza decisului Venerabilului Conzistor diecezan Nr. 2 B. ex 1909 să scrie concurs la parohia a III-a pentru alegerea de paroh la parohia de cl. II-a din **Bocșa Română**, rămasă vacantă prin repausarea parohului Ioan Popovici, protopresbiteratul Bocșa montană, cu termin de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“.

Emolumentele sânt:

1. Sesiunea parohială.
2. Birul și stola uzitată.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și trimită recursurile instruate conform statutului organic și regulamentului pentru parohii, adresate comitetului parohial gr. ort. din Bocșa română, Oficiului protopresbiteral.

Recurenții sânt poștiți ca cu prealabila încunoștințare a protopresbiterului tractual să se prezinte în vre-o Duminică sau sârbătoare în s. biserică din Bocșa rom. spre a-și arăta desteritatea în cântare, oficiare și oratorie, dar nicidecum în ziua alegerii.

Bocșa română din ședința comitetului parohial ținută în 3/15 Iulie 1909.

1—3 [54]

Comitetul parohial

În conțelegere cu mine: *Petru Ieremia*, administrator protopresbiteral.

Pe baza decisului Vener. Conzistor diecezan din 13/26 August a. c. Nr. 2794 Șc. să scrie concurs din nou pentru ocuparea de *învățător* la școala confesională gr. ort. română din **Petroman**, protopresbiteratul Ciacovii, cu termin de 30 zile dela prima publicare pe lângă următoarele emolumente:

1. Salar în bani 1000 cor.
2. Scripturistica 10 cor.
3. Cortel în natură și grădina pentru legume.
4. Dela înmormântări unde va fi poștit 1 cor.

De încălzirea salei de învățământ să va îngrijii comuna bisericească.

Alesul învățător este îndatorat a purta cantoratul în și afară de biserică, a instrua tânărirea școlară în cântările bisericești, dar dintre adulți a crește cântăreți pentru strană.

Preferiți vor fi aceia, cari vor avea 4. clase gimnaziale sau civile și vor dovedi cu atestat, că sânt în stare să instrueze și să conducă cor vocal bisericesc și lulesc.

Pentru instruirea și conducerea corului alesul va fi remunerat cu folosința alor 3 lanțe pământ arător.

Pentru servicii pestate în altă comună nu să acordă nici un fel de emolument.

Recursurile ajustate cu documentele recerute, eventual și atestat de serviciu — și adresate comitetului parohial din Petroman, să să subștearnă Prea On. Oficiu protopresbiteral din Ciacova, ctul Timiș, — iar recurenții să se prezinte în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în tipic și cântare.

Petroman, din ședința comitetului parohial ținută în 1/14 Septemvrie 1909.

1—3 [53]

Treică Rusanda

preș. com. par.

Traica Pepa

not. com. par.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual *Ioan Pinciu*.

Să scrie concurs pentru ocuparea postului de *învățător* la școala confesională gr. ort. română din **Căvâran**, protopresbiteratul Lugoșului cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“ cu următoarele

Emolumente:

1. Salar în bani gata 740 cor.
2. Venitul dela 2 jugere de pământ dela intravilan și lemne 260 coroane.
3. Pentru scripturistica și conferință 30 cor.
4. Dela înmormântări unde va fi poștit 1 cor.
5. Cortel liber și aparținătoarele cu grădina de legumi.

Alesul învățător este îndatorat a purta cantoratul în și afară de biserică, a purta scripturistica comitetului și sinodului parohial, a compune socoile cultului și bisericii.

Pentru servicii învățătoarești prestate în alte comune comuna bisericească nu acordă nici un emolument.

În candidație vor fi luați numai recurenți cu calcul bun.

Doritorii de a ocupa acest post, au a se prezenta în s. biserică în vre-o Duminică sau sârbătoare și a-și subșterne petițiile Prea On. Domn protopresbiter tractual Dr. George Popoviciu în Lugoș.

Căvâran în 4 Septemvrie 1909.

2—3 [52]

În conțelegere cu mine: Dr. George Popoviciu protopresbiter.

Să scrie concurs pentru ocuparea postului de *învățător* la școala gr. ort. română din **Răcășdia**, protopresbiteratul Bisericeii albe cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“ cu următoarele

Emolumente:

1. Salar în bani gata 1000 coroane.
2. Cortel în natură.
3. Cvincvenale conform dispozițiunilor cuprinse în §. 2 și 3 al art. de lege XXVII din anul 1907 cu începerea dela ocuparea postului.

4. Paușal pentru scripturistică 10 coroane.

5. Spese pentru conferință 20 coroane.

Alesul învățător este îndatorat a purta cu ce alalți învățători cantoratul în și afară de biserică, a instrua tinerimea școlară în cântarea bisericească din clasa lui.

Pentru serviciile prestate în a'te comune comuna bisericească nu acordă nici un emolument.

Recurenții au a-și subșterne recursesle Prea On. Oficiu protopresbiteral din Biserica-albă fiind adresate comitetului parohial din Racașdia, au a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sânta biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare, dar nu în ziua alegerii. 2—3 [51]

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Pre baza decisului comitetului parohial din **Zorlenț-mare** ddo 23 August a. c. să escrie concurs-pentru întregirea definitivă a postului de *învățător* la *ambele clase* dela școala confesională gr. ort. rom. din aceasta comună, cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în Foaia diecezană.

Emolumentele înpreunate cu acest post sunt:

1. Salari în bani 600 cor.

2. Pentru lemne pre sama învățătorului și pentru încălzirea salei de învățământ 196 cor.

3. Diurne la conferință și adunarea generale 50 cor.

4. Pentru scripturistică 20 cor.

5. Pentru servitorul școalei 30 cor.

6. Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor.

Cortel cu două chilii, bucătărie, cămară, grajd, șopru și cocină, grădină de legumi și 1 juger pământ estravilan. Dela 1 Iulie 1910 să vor redica salarele la suma prescriă în lege.

Pentru servicii prestate în alte comune nu să acoarda nici un emolument.

Alesul respective aleșii învățători sânt îndatorați a instrua pruncii în cântările rituale și a conduce cântarea în și afară de biserică.

Doritorii cari voesc a reflecta la vreunul din aceste posturi, sânt avizați, ca recursesle provăzute cu documentele preserise și adresate comitetului parohial, să le subștearnă Prea On. Oficiu protopresbiteral în Lugoj, și sânt poftiți a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și în tipic.

Zorlenț-mare la 25 August 1909.

2—3 [50]

Comitetul parohial

Pe baza ordinațiunii Venerabilului Conzistoriu diecezan din 3 Septembrie 1907 și 13 Iunie 1909., să escrie concurs pentru parohia de clasa III din comuna **Seceni**, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“.

Emolumentele sunt:

1. Una sesiune parohială constătătoare din 32 jugere catastrale.

2. Stola uzitată.

3. Birul de una măsură cucuruz sau 2 cor. dela fiecare casă.

Concurenții au a-și subșterne concursesle lor, instruate conform statutului organic și regulamentului nou pentru parohii și adresate comitetului parohial din comuna Seceni, Prea On. Domn protopresbiter în Făget.

Concurenții sânt poftiți cu prealabila încunoștințare a Prea On. Domn protopresbiter tractual a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sânta biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie.

Din ședința comitetului parohial gr. or. român din Seceni ținută în 5 Iulie 1909. 2—3 [49]

Gervasie Paulescu m. p. președinte

Romulus Ciulonescu m. p. notar.

În conțelegere cu mine: **Sebastian Olariu** m. p. protopresbiter tractual.

Pentru întregirea definitivă a posturilor de învățători la școala confesională gr. or. române din **Crivina, Homoșdia** cu filia **Coșăvița, Jupânești** cu filia **Băloșești, Mutnicul-mic** cu filia **Dragșinești, Petroasa, Povergina** și **Sarazani**, să escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“.

I. Crivina.

1. Salar în bani gata 360 cor.

2. Pentru scripturistică 6 cor.

3. Pentru conferință 10 cor.

4. Lemne pentru foc 30 cor.

5. Cortel în natură cu grădină de jumătate jugăr.

II. Homoșdia — Coșăvița.

1. Salar în bani gata 332 cor.

2. Pentru conferință și adunarea generală 16 cor.

3. Pentru scripturistică 7 cor.

4. Pentru lemne 32 cor., pe sama învățătorului 16 cor. și pe sama școalei 16 cor., lemnele le va aduce și tăia comuna bisericească.

5. Pentru servitorul școalei 8 cor.

6. Dela înmormântări cu liturghie 1 cor., fără liturghie 40 fil.

7. 17 Hl. cucuruz în boambe.

8. Locuință liberă în edificiul școalei cu grădină de jumătate jugăr.

9. Jumătate jugăr pământ arător cu venit de 50 cor.

III. Jupânești — Băloșești.

1. Salar în bani gata 600 cor.

2. Pentru conferință 10 cor.

3. Pentru adunarea generală 10 cor.

4. Pentru scripturistică 10 cor.

5. Pentru lemne 30 cor., pe sama învățătorului 15 cor. și pe sama școalei 15 cor.

6. Dela înmormântări unde va fi poftit 80 fileri.

7. Locuință liberă cu grădină de jumătate jugăr.

IV. Mutnicul-mic — Dragșinești.

1. Salar în bani gata 328 cor.

2. 18 Hl. grâu.

3. 18 Hl. cucuruz.

4. Pentru conferință și adunarea generală 16 cor.

5. Pentru lemne 72 cor., pe sama învățătorului 24 cor. și pe sama școalei 48 cor.

6. Locuință liberă cu grădină pentru legumi.

V. Petroasa.

1. Salar în bani gata 440 cor.

2. Pentru conferință 12 cor.

3. Pentru scripturistică 12 cor.

4. Pentru lemne 34 cor., pe sama învățătorului 17 cor. și pe sama școalei 17 cor.

5. Locuință liberă în edificiul școalei cu grădină de $\frac{1}{2}$ jugăr.

6. Un jumătate jugăr fânaț în hotarul comunal.

VI. Povergina.

1. Salar în bani gata 300 cor. în acest salar de 300 cor. se cuprind și ajutorul revocabil de 100 cor. dela Venerabilul Conzistoriu diecezan.

2. Pentru conferință și adunarea generală 12 cor.

3. Pentru scripturistică 10 cor.

4. Pentru facerea socoților bisericeii și a cultului 20 cor.

5. 20 metri lemne de foc în natură aduse în curtea școalei pentru învățător și sala de învățământ.

6. 3 jugăre de pământ arător și fânaț cu venit de 20 cor.

7. Locuință liberă cu grădină pentru legumi.

VII. Sarazani.

1. Salar în bani gata 600 cor.

2. Adunarea generală și conferință 20 cor.

3. Pentru scripturistică 10 cor.

4. Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor.

5. Locuință liberă cu grădină de un jugăr.

Învățătorii din comunele: Homoșdia — Coșăvița, Jupânești — Băloșești, Mutnic — Dragșinești au să țină prelegerile în mod alter-nativ.

Alesul învățător este îndatorat a purta cantoratul în și afară de biserică, a purta scripturistica în comitetul și sinodul parohial și a compune socoțile cultului și a bisericeii.

Pentru serviciile prestate înainte de ocuparea vreunuia din aceste posturi, comunele nu acoardă alesului nici un fel de emolument decât cele indicate aici.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi au a-și așterne petițiunile instruate conform normelor din vigoare în ter. minul deschis la oficiul protopresbiteral gr. or. român al tractului Făget.

Comitetul parohial dorește ca recurenții să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sânta biserică a respectivei comunei spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, dar nu în ziua do aleggere. 3—3 [48]

Făget, în 26 August 1909.

În conțelegere cu comitetele parohiale. **Sebastian Olariu** m. p. protopresbiter tractual.

Înceierea conturilor

pe timpul din 1-a Iulie 1908 până la 30 Iunie 1909

a societății comerciale pe acții „Severineana“, Caransebeș.

Fondată la 3 Martie 1898 — începerea activității 11 Decembrie 1898.

Activa

CONTUL BILANȚULUI

Pasiva

Casa în numărar	14911	84	Capital de acții	117000	—
Acții străine	300	—	Fond de rezervă	24217	71
Mărfuri	130717	80	Creditori	80695	46
Timbre și mărci	785	99	Conto-curent	23688	05
Mobilier K. 6462.10			Dividendă neridicată	1105	50
după 10% amortizare K. 646.21	5815	89	Depozite	231	17
Investiri K. 3688.15			Profit curat	10203	42
după amortizare de K. 614.69	3073	46			
Debitori	59467	57			
Rimese	40960	13			
Anticipațiuni	1108	63			
	257141	31		257141	31

Debit

CONTUL PROFITULUI ȘI AL PERDERILOR

Credit

Chirie	1210	07	Venit transpus din anul 1907/908	86	87
Salare	13686	82	Venit dela mărfuri și scont	32177	50
Spese generale	3597	10	" " timbre și mărci	256	60
Porto postal	437	57	" " interese	2015	65
Dare directă și comunală	2463	72			
Amortizare din Mobilier K. 646.21					
" " investiri K. 614.69	1260	90			
Descrieri	543	31			
10% dot. fond. de rezervă	1133	71			
Profit curat	10203	42			
	34536	62		34536	62

Caransebeș, 30 Iunie 1909.

Aurel Marin m. p.
președinte.

Petru Lepa m. p.
conducătorul prăvăliei.

Ioan Șușoi m. p.
contabil.

DIRECȚIUNEA :

Nicolae Jumanca m. p.
vice-președinte.

Traian Ionașiu m. p.
secretar.

Dr. Nicolae Ionescu m. p.

Ioan Stoian m. p.

Petru Borțun m. p.

Alesandru Balaș m. p.

Nicolae G. Velcu m. p.

Nicolae Marin m. p.

Acest bilanț l'am revidat dimpreună cu contul profitului și al perderilor și confrontându-le cu cărțile principale și auxiliare le-am aflat în deplină consonanță.

CARANSEBEȘ, la 18 Septembrie 1909.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE :

Antoniou Sequens m. p.

Constantin Burdia m. p.
consilier aulic, președinte.

Nicolae Popovici m. p.

George Petrescu m. p.